

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรงของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรงของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลกำแพงเพชร โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) จำนวนประชากรที่ศึกษา เป็นประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ในพื้นที่หมู่ที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 534 คน

ตาราง 1 จำนวนประชาชนของกลุ่มอายุในเขตเทศบาลตำบลกำแพงเพชร

สถานที่ตั้ง	จำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด (คน)
หมู่ที่ 1	383
หมู่ที่ 2	54
หมู่ที่ 3	97
รวม	534

ที่มา: สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอรัศมี (2548: 3)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้คำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงใน สมาน มานะกิจ, 2540: 41) ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่น (Confidence Level) ร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 คิดเป็นตัวอย่างที่ต้องศึกษา ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากรเท่ากับ 534

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม 5% หรือ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{534}{1 + 534 (.05)^2} \\ &= 229 \end{aligned}$$

นั่นคือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรใช้ในการศึกษาครั้งนี้อย่างน้อย 229 คน

3.1.2 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Sampling) โดยสุ่มจากทะเบียนประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลกำแพงเพชร

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอนดังนี้

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ของกลุ่มผู้สูงอายุตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้ของตนเอง และรายได้ของครอบครัว

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยทางด้านระบบสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกิจกรรมทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างครอบครัว ภาวะสุขภาพ การรับรู้ข่าวสารในการดูแลสุขภาพ และพฤติกรรม การเข้าถึงระบบบริการสุขภาพส่วนบุคคล ซึ่งได้พัฒนามาจากงานวิจัยของนันทิญา อังกินันท์ (2546: 111-119) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการดูแลสุขภาพของตนเองของ Orem (1991 อ้างถึงใน อมลวรรณ วีระธรรมโม, 2547: 17) และงานวิจัยของอริสา จิตต์วิบูลย์ (2547: 95-102) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุบ้านท่านางหอม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อมูล พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรง ซึ่งได้พัฒนามาจากการดูแลสุขภาพ 11 แบบแผนของ Gordon (1994 อ้างถึงใน อมลวรรณ วีระธรรมโม, 2547: 16-17) และงานวิจัยของ โชติรส วัฒนศักดิ์ภูบาล และคนอื่น ๆ (2548: 60-63) เรื่องการศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองในภาวะปกติของประชาชนชุมชนเก่าแก่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

2) คำคะแนน สำหรับการแบ่งเกณฑ์การให้คำคะแนนแบบสอบถามแบ่งอธิบายดังนี้

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 จะแบ่งคำคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

คำถามด้านบวก

มากที่สุด	มีคำคะแนนเท่ากับ	5	คะแนน
มาก	มีคำคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	มีคำคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	มีคำคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	มีคำคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน

คำถามด้านลบ

มากที่สุด	มีคำคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน
มาก	มีคำคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
ปานกลาง	มีคำคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน

น้อย	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4	คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5	คะแนน

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 จะแบ่งค่าคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับตามแนวทาง ดังนี้

คำถามด้านบวก

ประจำ	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน
บ่อยครั้ง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน

คำถามด้านลบ

ประจำ	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1	คะแนน
บ่อยครั้ง	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3	คะแนน

3) ระดับคะแนน สำหรับการแบ่งเกณฑ์การให้ระดับพฤติกรรมตามแบบสอบถามแบ่งระดับคะแนน อธิบายดังนี้

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 จะแบ่งระดับการประเมินค่าคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนระหว่าง	1.00 ถึง 1.80	เท่ากับ	ระดับน้อยที่สุด
ค่าคะแนนระหว่าง	1.81 ถึง 2.60	เท่ากับ	ระดับน้อย
ค่าคะแนนระหว่าง	2.61 ถึง 3.40	เท่ากับ	ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนระหว่าง	3.41 ถึง 4.20	เท่ากับ	ระดับมาก
ค่าคะแนนระหว่าง	4.21 ถึง 5.00	เท่ากับ	ระดับมากที่สุด

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 3 จะแบ่งระดับการประเมินค่าคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนระหว่าง 1.00 ถึง 1.67 เท่ากับระดับพฤติกรรม ระดับปฏิบัติงาน ๑ ครั้ง

ค่าคะแนนระหว่าง 1.68 ถึง 2.33 เท่ากับระดับพฤติกรรม ระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง
ค่าคะแนนระหว่าง 2.34 ถึง 3.00 เท่ากับระดับพฤติกรรม ระดับปฏิบัติเป็นประจำ

4) วิธีการสร้างเครื่องมือ

4.1) สร้างเครื่องมือโดยการศึกษามาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

4.2) เมื่อสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วนำเครื่องมือไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 การทดสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ คือ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาล รัตภูมิ จังหวัดสงขลา และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ช่วยตรวจสอบเครื่องมือ แก้ไขให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะให้สมบูรณ์ถูกต้อง

3.3.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่ 5 ตำบล กำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.8250

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้ครบแล้วผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วน และความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้งก่อนที่จะลงรหัสและทำการตรวจสอบรหัสข้อมูลก่อนแล้วทำการวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ นำมาแจกแจงเป็นความถี่ แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรในแต่ละข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย พร้อมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านระบบสุขภาพ และ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรง นำมาแจกแจงเป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรในแต่ละข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรงในเขตเทศบาลตำบล กำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติ t-test และ One Way ANOVA

4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านระบบสุขภาพ กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุตามเกณฑ์เมืองไทยแข็งแรงในเขตเทศบาลตำบล กำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ด้วยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)